

sdragkonsesjoner.

hovedstyrets skrivelse av 23 mai s. å. Ved planleggelse av verket var forutsatt en senere regulering av vassdraget. — Overensstemmende hermed er innsendt søknad datert 11 april 1931 sålydende:

«Leikanger Elektrisitetsverk torer med dette søkja um løyve til å regulera Store Trastedalsvatnet.

Meddi me visar til vår søknad um konsesjonsløyve dagsett 29 mars 1930 skal me få gjeva desse opplysningar um Henjeelvi:

Henjeelvi har eit nedslagsdistrikt på umlag 60 km.². Minste avløp reknar me til 3 l/km.² og minste vatsføring til 180 l/sek. Etter røysla frå denne vinter (som har vore unormalt turr) kan minste vatsføring setjast til minst 200 l/sek.

Fallet i Henjeelvi er nytta slik:

Leikanger Elektrisitetsverk	79 m.
L/L Sygna Ullvarefabrikk	14 »
Nedanfor Sygna Ullvarefabrikk ligg	
eit unytta fall på	25 »
Av dette eig Sygna Ullvarefabrikk	
og Leikanger sokn kvar sin	
halvpart.	

Nedanfor dette har H. M. Knudsen	
nytta eit fall på umlag	15 »
til sagbruk og privat elektrisi-	
tetsverk.	

Sum 133 m.

10. Leikanger sognekommunale Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å regulere Store Trastedalsvatn i Leikanger.)

Kgl. resol. av 24 juni 1932.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 30 april 1932 har departementet mottatt et andragende fra Leikanger sognekommunale Elektrisitetsverk om tillatelse til å regulere Store Trastedalsvatn i Leikanger.

Andragendet er inntatt i hovedstyrets ovennevnte skrivelse, som hitsettes:

«Leikanger elektrisitetsverks styre har søkt om tillatelse til å regulere Store Trastedalsvatn i Leikanger, Sogn og Fjordane fylke. I anledning herav tillater man sig å anføre:

Det sognekommunale Leikanger elektrisitetsverk blev bygget og satt i drift i 1930 i henhold til sognestyrets beslutninger av 27 januar og 11 februar s. å., stadfestet ved kgl. resolusjon av 27 juni s. å., jfr.

Ovanfor Leikanger Elektrisitetsverk sitt inntak kan ikkje elvi nyttast ut utan svære kostnader.

L/L Sygna Ullvarefabrikk har hatt vandskar grunna vatsmangel til kvar vinter og må stogga drifti i lange bolkar av den grunn. Fabrikken er soleis sterkt interessert i ein regulering av vatsføringi.

H. M. Knudsen, som før har levert elektrisk kraft til krinsen rundt Hermansverk, har ogso vore plaga av vatsmangel.

Leikanger Elektrisitetsverk har sett inn eit aggregat på 345 turbin HK. i kraftstasjonen. Med eit netto fall på 74 m. treng me 417 l/sek. ved full last.

Utan regulering kan me ikkje rekna med at Henjeelvi held denne vatsføringi meir enn umlag 8 månader av året. Det har

[S32-S35]

kommuner. Kraft til Staten har man etter forholdene ikke funnet det nødvendig å betinge.

De øvrige opstilte betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse.

Hovedstyret har som forholdene ligger an ikke funnet det påkrevd å opstille krav om midler til almindelig virksomhet, forsamlingslokale og nødvendig lægehjelp, jfr. lovens § 12, 4. Det samme gjelder husrum etter § 12, 5, fattigfond etter § 12, 7 og sikkerhetsstillelse etter § 12, 16, da ansøkeren er en kommune.

Utkastet til betingelser har vært forelagt ansøkeren og vedlegges i undertegnet stand.

I forbindelse med godtagelsen gjør ansøkeren oppmerksom på at det antagelig vil gå noen år før elektrisitetsverket vil kunne nytte ut mesteparten av den regulerede vannføring, da det bare får bruk for den etterhvert som kraftforbruket stiger. Med det abonnement verket nu har greier det sig så vidt uten regulering. — Det søker derfor om at avgiften inntil videre blir ettergitt, da det allikevel blir lite å regne med de første årene.

Hertil skal hovedstyret bemerke følgende:

Efter post 3 i hovedstyrets utkast til betingelser skal der erlegges årlige avgifter til Staten og kommuner på henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,50 pr. nat.HK., plikten til å erlegge avgift til kommuner gjelder dog ikke Leikanger Sognekommunes anlegg i vassdraget. Andragendet gjelder således avgiften til Staten.

Efter reguleringslovens § 11 punkt 7 kan Kongen helt eller delvis frita for avgift vannfall som utnyttes av norske kommuner til deres eget behov eller til innvånernes forsyning med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri. Der er altså anledning til å frita det omhandlede sognekommunale vannfall for avgift. Når man ikke gjorde det ved førstegangs behandling i møte av hovedstyret, men satte avgiftssatsen til 50 øre, var det fordi man pleier å bruke denne avgift i slike tilfelle, og der kan etter det som senere er oplyst

ikke skjønnes å være grunn til å se anderledes på saken nu. Avgiften skal betales efter hvert som vannet tas i bruk, og den omstendighet at beløpet blir lite i de første år antas ikke i og for sig å burde kunne tillegges nogen betydning.

Man finner derfor ikke å kunne anbefale søknaden innvilget.

Forslag til manøvreringsreglement vil bli innsendt så snart distriktsuttalelsene til samme foreligger.

Andragendet har vært bekjentgjort i Kunngjørelsestidende den 2 og 4 februar d. å., jfr. vedliggende avskrift av hovedstyrets skrivelse til Kunngjørelsestidende av 29 januar d. å.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møter 28 januar og 26 april 1932.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall der ikke tilhører Staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget Staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år efterat konsesjon er gitt, skal Staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter Staten sig ikke herav

XX

1933

XXI

1934

X

19

XX

19

X

19

skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt, reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hvad de bevislig har kostet ved erhvervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi efter skjønn på Statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på Statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til Staten kr. 0,50 pr. naturhesterkraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. naturhesterkraft.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer efter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan innføres på samme måte som disse. Efter forfall svares 6 pct. rente.

Den i nærværende post omhandlede

plikt til å erlegge avgift til kommuner gjelder ikke Leikanger sognekommunes anlegg i vassdraget.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter efter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, efterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra denne regel når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

7.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av

den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtrødelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilfælde for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier

som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget.

11.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvelsom dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

12.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt dammen manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500,00 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

13.

Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter, som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning av hvordan målingene er utført.

XX

1933

XXI

1934

XXII

1935

XXIII

1936

XXIV

1937

14.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne sig i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

15.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den kommune, hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, efter departementets bestemmelse, efterhvert som utbygning skjer inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hvad enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft, vannfallet kan gi, er tatt i bruk kan dog kraften i stedet forlanges avgitt efter en maksimalpris, som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kom-

munen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leiere av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

16.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vannfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

17.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser, som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier, efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

18.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning dette går over til Staten i henhold til post 1 eller innløses efter post 2.

19.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet skal bemerke:

Ifølge meddelelse fra Justisdepartementet av 30 juni 1930 er Leikanger sognestyres vedtak av 27 januar og 11 februar

1930 om å bygge elektrisitetsverk i Henjedalen m. v. stadfestet ved kgl. resolusjon av 27 juni 1930.

Man vedlegger den av hovedstyret foran påberopte skrivelse av 23 mai 1930. Som det vil sees herav har det vært forutsatt en regulering av det omhandlede vassdrag.

Departementet antar med hovedstyret at andragendet må bli å behandle efter reguleringsloven av 1917.

Efter de foreliggende opplysninger om kraftinnvinningen og om at den skade, reguleringen vil volde, må antas å bli uvesentlig, vil departementet anbefale at der gis reguleringstillatelse overensstemmende med hovedstyrets forslag til 6,5 m. opdemning og 2 m. senkning, hvorav foreløbig utføres en opdemning på 3,6 m. og en senkning på 0,4—0,9 m.

Departementet finner å kunne slutte sig til de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Om disse bemerkes at tillatelsen er foreslått gitt på ubegrenset tid forsåvidt angår sognekommunen, og for private falliere for et tidsrum av 50 år, jfr. vilkårenes post 1. I post 2 er foreslått bestemmelser angående innløsningsrett for Staten.

Der er foreslått betinget en årlig avgift til Staten av kr. 0,50 pr. nat.HK. av den innvunne økning av vannkraften, og til kommuner av kr. 0,50; dog således at Leikanger sognekommune ikke plikter å erlegge avgift til kommuner, jfr. post 3.

I post 15 er foreslått betinget inntil 10 pct. kraftavståelse til kommuner.

Der er ikke foreslått kraftavståelse til Staten. Der er heller ikke foreslått godtgjørelse en gang for alle til Staten, idet bassenget antas i sin helhet å være privat.

Man har videre undlatt å foreslå betinget krav om midler til almindennende virksomhet, forsamlingslokale og lægehjelp. Heller ikke er der opstilt krav om husrum for arbeidere og funksjonærer, fattigfond eller sikkerhetsstillelse.

Utkastet til betingelser er vedtatt av ansøkeren, som dog inntil videre andrar om at avgiften til Staten må bli eftergitt.

Departementet finner efter det av hovedstyret anførte ikke å kunne anbefale eftergivelse av konsesjonsavgiften.

Det bemerkes at andragendet er kunnjort på behørig måte.

Departementet vil senere avgi innstilling om fastsettelse av manøvreringsreglement.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov av 14 desember 1917 om vassdragsreguleringer Leikanger sognekommunale elektrisitetsverk å foreta en regulering av Store Trastedalsvatn i Henjeelven, Sogn og Fjordane fylke, i det vesentlige overensstemmende med fremlagte planer og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 24 juni 1932 inntatte betingelser.

XX

1933